

ارزیابی میزان موفقیت بخش متون عربی عمومی سال سوم دبیرستان از دیدگاه دبیران و دانش‌آموزان (مطالعه‌ی موردی: شهرستان پیرانشهر)

عیسی متقی‌زاده^{۱*}، کاوه خضری^۲

۱- استادیار گروه زبان و ادبیات عربی دانشگاه تربیت مدرس

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد زبان و ادبیات عربی دانشگاه تربیت مدرس

motaghizadeh@modares.ac.ir

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۲/۰۲/۰۸

تاریخ دریافت: ۱۳۹۱/۰۶/۱۴

چکیده:

این بررسی با هدف ارزیابی میزان موفقیت بخش متون عربی عمومی سال سوم دبیرستان از دیدگاه دبیران و دانش‌آموزان، کوشیده است با بیان تأثیر متون در آموزش زبان و از طریق تحلیل داده‌های به-دست آمده از نظرسنجی، میزان موفقیت بخش متون را در دستیابی به اهداف بخش مذکور، بررسی کند. جامعه‌ی آماری پژوهش، دبیرستان‌های شهرستان پیرانشهر در استان آذربایجان غربی است. نمونه‌گیری از جامعه‌ی آماری با روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای انجام شد. روش پژوهش موردنظر، پیمایشی است و ابزار پژوهش، پرسشنامه محقق ساخته و روش تحلیل داده‌ها در بخش آمار توصیفی محاسبه‌ی میانگین، انحراف معیار و درصد و در بخش آمار استنباطی، آزمون (t) است. نتایج به‌دست آمده نشان داد که از نظر بیشتر دبیران، بخش متون در کتاب عربی عمومی سال سوم دبیرستان، در رسیدن به اهداف خود موفق بوده است؛ در حالی که از نظر بیشتر دانش‌آموزان، این بخش از کتاب در رسیدن به اهداف خود موفق نبوده است؛ از این رو ضرورت توجه بیشتر به تصحیح این بخش، در کتاب درسی عربی عمومی سال سوم دبیرستان، احساس می‌شود.

کلیدواژه‌ها: آموزش زبان عربی، عربی عمومی سال سوم، بخش متون، دبیران، دانش‌آموزان

۱- مقدمه

تاکنون در همایش‌ها و مجلات مختلف، سخنان و مقالاتی، هرچند اندک، در حوزه‌ی نقد و بررسی کتب عربی دبیرستان بیان شده است که وجه غالب مشترک در بین همه‌ی این سخنان، عدم اهتمام به ارزیابی اثربخشی و نقد متون آموزشی و در نتیجه، غافل ماندن از اهداف لایه‌های پنهانی این کتاب‌هاست (کرمی، ۱۳۸۸: ۷۶). اکنون، زمان آن فرارسیده است تا با رویکردی جدید و روزآمد و در چارچوب اهداف آموزش و پرورش به بازبینی و نقد متون درسی کتب عربی دبیرستان، همت گماشته شود. شایسته است که با نگاهی نو و علمی، نقاط قوت و ضعف این متون براساس معیارهای علمی مشخص شده و در صورت امکان برای از بین بردن این کاستی‌ها اقدامی صورت گیرد.

چگونگی آموزش متون از مهم‌ترین بخش‌های آموزش زبان‌های خارجی است. صاحب‌نظران و متخصصان آموزش زبان عربی برای آموزش متون عربی شیوه‌های کارآمدی را طرح کرده‌اند. توجه به این شیوه‌ها، به‌ویژه وقتی هدف آموزش زبان عربی فهم و درک متون عربی است، ضروری به‌نظر می‌رسد (راهنمای برنامه‌ی درسی عربی متوسطه، ۱۳۷۹). سؤال مهم این است که میزان اثربخشی این متون تا چه حدی است؟ دیدگاه دست‌اندرکاران حوزه‌ی آموزش، از جمله دبیران و دانش‌آموزان نسبت به این مسئله چیست؟ به‌نظر می‌رسد که یکی از مهم‌ترین عوامل ضعف در یادگیری متون، ناکارآمدی شیوه‌های آموزش زبان عربی در ایران است. یکی از مهم‌ترین و پویاترین راهکارها برای دستیابی به عوامل موفقیت و عدم موفقیت در چنین طرح فراگیری در هر کشور، اجرای تحقیقات و پژوهش‌های میدانی است که می‌تواند نقش بسزایی در ارتقای کیفی آموزش زبان ایفا کند (متقی‌زاده و همکاران، ۲۰۱۰: ۱۱۴). این پژوهش نیز بر آن است تا میزان موفقیت بخش متون را براساس اهداف این بخش در کتاب عربی عمومی سال سوم دبیرستان از دیدگاه دانش‌آموزان و معلمان شهرستان پیرانشهر بررسی کند.

مقاله‌ی حاضر در دو بخش نظری و تحلیلی به تشریح و توضیح مسئله می‌پردازد. در بخش نظری، کوشش بر آن است تا درباره‌ی اهمیت مهارت خواندن و تناسب محتوای متن موردنظر با نیازهای جامعه، تصویری روشن و علمی از این حوزه از دیدگاه متخصصان حوزه‌ی آموزش زبان ارائه شود و در بخش تحلیل، با تکیه بر آمار توصیفی و استنباطی برای تحلیل مواد

نظرسنجی، بر آنیم تا به بررسی دیدگاه دبیران و دانش‌آموزان و مقایسه‌ی دیدگاه دو گروه در خصوص موفقیت این بخش از کتاب پردازیم. امید است که نتایج پژوهش در بهبود و ارتقای کیفیت متون درسی، اثربخش باشد.

۱-۱. پیشینه‌ی پژوهش

تحقیقاتی که تاکنون در ایران و در رابطه با آموزش زبان عربی و نقد کتاب‌ها و طرح راهکارهای مناسب انجام شده‌است، بسیار اندک است. از میان این پژوهش‌ها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

الف) عیسی متقی‌زاده و همکاران مقاله‌ای با عنوان «بررسی میزان موفقیت بخش کارگاه ترجمه در کتاب‌های عربی دوره‌ی دبیرستان از دیدگاه معلمان و دانش‌آموزان شهرستان دورود» نگاشته‌اند. هدف این مقاله، بررسی میزان موفقیت بخش متون با استفاده از یک پژوهش میدانی است. مقاله‌ی مذکور در شماره‌ی ۱۵ مجله‌ی «الجمعية العلمية الإيرانية للغة العربية و آدابها» به چاپ رسیده است.

ب) زهرا حقدوست راد مقاله‌ای با عنوان «موانع یادگیری درس عربی در دوره‌ی متوسطه از دیدگاه دانش‌آموزان و دبیران» نوشته است. این پژوهش میدانی به منظور طرح راهکارهایی برای رفع موانع یادگیری زبان عربی در دوره‌ی متوسطه، انجام شده است. مقاله‌ی مذکور در شماره‌ی ۲۷ مجله‌ی «کتاب ماه ادبیات» چاپ شده است.

ج) حمیدرضا میرحاجی مقاله‌ای با عنوان «بررسی و نقد کتب عربی مقطع دبیرستان، عمومی» نگاشته است. وی در این مقاله، مراحل تهیه‌ی کتب درسی و عناصر برنامه‌ی درسی را تشریح می‌کند. مقاله‌ی حاضر در مجموعه مقالات چهارمین همایش سراسری مدیران گروه‌های عربی دانشگاه‌های ایران در دانشگاه رازی چاپ شده است.

د) حامد صدقی مقاله‌ای با عنوان «نقد الکتب الدراسية فی اقسام اللغة العربية فی ایران معاير و تطلعات» نگاشته است. هدف این مقاله، بیان اصول و معیارهایی است که باید در نقد کتب و تعیین افق‌های آینده، به دیده‌ی عبرت نگریسته شوند. مقاله‌ی مذکور در شماره‌ی ۱۰ مجله‌ی «العلوم الإنسانية» چاپ شده است.

با توجه به پژوهش‌های انجام‌شده، که هرکدام به بررسی گوشه‌ای از مشکلات و موانع کتب عربی پرداخته‌اند، این پژوهش، اولین مقاله‌ای است که در ایران در رابطه با ارزیابی موفقیت بخش متون در کتاب عربی عمومی سال سوم دبیرستان نگاشته شده است.

۲- ادبیات نظری پژوهش

۲-۱. اهمیت مهارت خواندن در آموزش زبان‌های خارجی

اهمیت مهارت خواندن در بین دیگر مهارت‌های زبان، تاحدی است که بسیاری از صاحب‌نظران، هدف اصلی آموزش زبان خارجی و زبان دوم را کسب این مهارت عنوان کرده‌اند. این اهمیت، تاحدی است که بسیاری از نظریه‌پردازان، هم‌چون چستن^۱، مهارت‌های خواندن را پایه و اساس مهارت‌های دیگر هم‌چون شنیدن، گفتن و نوشتن دانسته‌اند (صحرايي، ۱۳۸۵، ۱۵).

اگرچه در این دیدگاه، نوعی مبالغه وجود دارد، شکی نیست که خواندن زیاد و پویا در تقویت دو مهارت گفتن و به‌ویژه نوشتن، بسیار مؤثر است. بر این اساس نمی‌توان گفت که بدون قدرت بر مهارت خواندن، یعنی بدون فهم آثار مکتوب آن زبان، تسلط بر زبانی حاصل شده است (الجويني، ۲۰۰۵، ۷۴).

برخلاف نظریات سنتی، که خواندن را مهارتی انفعالی و بی‌تحرک می‌دانستند، امروزه، خواندن به‌عنوان یک مهارت رمزگشا، که خواننده با آن پیام نویسنده را دریافته و رمزگشایی می‌کند، مطرح است (نايف، ۱۹۸۵: ۸۵)؛ از این‌رو خواندن را عملیاتی عقلی دانسته‌اند که فکر در آن تأثیر دارد و در صورتی که هرکدام از عناصر تفکر را از دست بدهد، به یک عملیات تقلیدی تبدیل می‌شود که خواننده، طوطی‌وار متنی را که دیگری نوشته است، بدون هیچ‌گونه فعالیت فکری و تلاش برای برقراری ارتباط با آن، تکرار می‌کند (همان: ۸۷).

تحقیقات جدید درباره‌ی خواندن، آن را به‌گونه‌ای تعریف می‌کند که نشان می‌دهد خواننده قصد دارد از زمینه‌ی اطلاعاتی و مهارت‌ها استفاده کند تا مفهوم موردنظر نویسنده را بازآفرینی کند (الجويني، ۲۰۰۵: ۱۲۵).

۲-۲. تناسب محتوای متون با نیازها و ارزش‌های جامعه

از نظر تاریخی، مدارس به خواست گروه‌های جامعه برای شرکت در جامعه‌پذیر کردن کودکان، انتقال فرهنگ و کمک به حفظ یکپارچگی جامعه به وجود آمده‌اند (تقی‌پور، ۱۳۸۹: ۸۷)؛ بنابراین، توجه به واقعیت‌های اجتماعی، اساس برنامه‌ریزی^۱ را تشکیل می‌دهد. با تحلیل فرهنگ و جامعه می‌توان به جست‌جوی محتوا و تجربیاتی از یادگیری پرداخت که علاوه بر اعتبار علمی، متناسب با هنجارهای اجتماعی نیز هستند. برنامه‌ی درسی باید دانشی را ایجاد کند که متناسب با نوع جهانی باشد که در آن زندگی می‌کنیم. یکی از وظایف برنامه‌ی درسی، رفع نیازهای جامعه است. در مطالعه و بررسی جامعه، هم به نیازهای آنی باید توجه کرد و هم به تغییرات و تحولات مستمر، به‌ویژه به تحولات ناشی از پیشرفت علوم و تکنولوژی باید توجه داشت، بنابراین محتوای کتب درسی و از جمله متون درسی را باید مطابق با تغییرات اساسی که در جامعه در حال وقوع است، انتخاب کرد تا برنامه‌ی درسی همواره با نیازهای گونه‌گون انطباق یابد (ملکی، ۱۳۸۱: ۱۲۵).

برای درک بهتر آنچه در رابطه با تناسب محتوای متون با نیازها و ارزش‌های جامعه ذکر شد، در جدول زیر مشخصات کلی متون به‌کار رفته در کتاب عربی عمومی سال سوم دبیرستان را ذکر می‌کنیم.

جدول (۱) برآورد متون به‌کار رفته در کتاب عربی عمومی سال سوم دبیرستان در رابطه با تناسب محتوا با

نیازهای جامعه

درس	عنوان	محتوا	تناسب مفهوم متن با نیازهای جامعه
اول	إلهی إلهی فقیر أتاك	دعا و نیایش	تناسب دارد
دوم	شمس العداله	عدالت امام علی	تناسب دارد
سوم	سنر بهم آیاتنا	اشاره‌های علمی قرآن	تناسب دارد
چهارم	أم الشهداء	شهادت پسران خنساء	تناسب دارد
پنجم	طلائع النور	بزرگداشت پدر	تناسب دارد
ششم	اغتنام الفرصه	ارزش وقت	تناسب دارد
هفتم	علیکم بالقرآن	تمسک به قرآن	تناسب دارد

۲-۳. اهداف بخش متون در کتب عربی

به‌طور کلی می‌توان اهداف بخش متون را در کتاب مذکور به دو دسته‌ی کلی تقسیم کرد:

۱. اهدافی که مهارت خواندن در آموزش زبان دنبال می‌کند، که هم شامل تقویت مهارت دانش‌آموز در آموزش زبان عربی می‌شود و هم در راستای پاسخ‌گویی به نیازهای جامعه است؛ زیرا در نهایت، مدرسه نمی‌تواند بدون توجه به نیاز جامعه و فرهنگ حاکم بر آن به کار خویش ادامه دهد؛ لذا دانش‌آموزان باید در راستای نیازهای جامعه، رشد و پرورش یابند (طالبی و همکاران، ۱۳۸۹: ۲۸).

۲. اهدافی که در کتب عربی دبیرستان برای این بخش از کتاب تعریف شده است. در مقدمه‌ی کتاب‌های عربی دبیرستان آمده است که هدف آموزش زبان عربی، تقویت قوه‌ی درک و فهم متون دینی و فرهنگ اسلامی است؛ از این‌رو اهتمام به درک صحیح معانی عبارات و تقویت این محور از توانایی‌های زبان از اولویت‌هایی است که در این کتاب‌ها بدان‌ها اشاره شده است (متقی‌زاده، میرحاجی؛ ۱۳۸۸: ب).

این جستار می‌کوشد میزان موفقیت بخش متون در رسیدن به این اهداف را بررسی کند. هم‌چنین از آنجا که مواردی هم‌چون میزان اهمیت و ضرورت بخش متون از دیدگاه معلمان و دانش‌آموزان، میزان موفقیت بخش متون در استقبال دانش‌آموزان، برای تحقق این موفقیت در اهداف ذکر شده، مؤثر هستند، این موارد را نیز در بررسی خود می‌گنجانند.

۳. روش‌شناسی پژوهش

۳-۱. روش جمع‌آوری، ابزار جمع‌آوری و روش تحلیل داده‌ها

در این تحقیق از روش پیمایشی برای به‌دست آوردن اطلاعات و دیدگاه‌ها استفاده شده است. در این روش، از گروه‌های معینی از افراد، خواسته می‌شود به تعدادی پرسش مشخص، پاسخ دهند. این پاسخ‌ها مجموعه‌ی اطلاعات تحقیق را تشکیل می‌دهد (عبدالأمیر، ۲۰۰۷: ۴۲)؛ بنابراین، تحقیق پیمایشی، توصیفی از نگرش و رفتار جمعیتی براساس انتخاب نمونه‌ای تصادفی است (بیکر، ۱۳۸۹: ۳).

ابزار جمع‌آوری داده‌ها پرسشنامه است. روش تهیه‌ی پرسشنامه، آمیزه‌ای از مطالعات

محققان و نیز الگوبرداری از پرسشنامه‌های مشابه در این حوزه است. از آنجا که برای پرسشنامه‌ی این تحقیق، نمونه‌ی مشابه وجود داشت، نگارندگان با مطالعه‌ی پرسشنامه‌های مشابه و استفاده از دیدگاه نظریه‌پردازان حوزه‌ی آموزش زبان‌های خارجی، به‌ویژه آموزش زبان عربی، پرسشنامه‌ی این پژوهش را تهیه و آن را برای دو گروه دانش‌آموزان و معلمان اجرا کردند؛ به‌عبارتی دیگر، این پرسشنامه، محقق ساخته است. روش طرح سؤالات محقق ساخته به این صورت است که به آرا و نظریات متخصصان حوزه‌ی آموزش زبان، به‌خصوص متخصصان آموزش زبان عربی، مراجعه شد و براساس آرا و نظریات آنان و نیز اهداف این بخش از کتاب عربی، نقاط قوت و ضعف آن مشخص شد و براساس آن، سؤالات پرسشنامه، گردآوری و دو پرسشنامه برای دو گروه از دانش‌آموزان و دبیران طراحی شد. پرسشنامه‌ی مربوط به دانش‌آموزان، ۵ سؤال اصلی و ۱۸ سؤال فرعی و پرسشنامه‌ی مربوط به دبیران، ۵ سؤال اصلی و ۲۱ سؤال فرعی دارد. سؤال‌های پرسشنامه برای هر دو گروه در ۵ حوزه‌ی اصلی مطرح شده است:

۱. میزان اجرای راهبردهای صحیح روخوانی متون از جانب دبیران؛
 ۲. میزان استفاده‌ی دبیران از راهبردهای مناسب برای درک و فهم معنایی متون؛
 ۳. میزان استفاده‌ی دبیران از راهبردهای مناسب برای بیان نکات مربوط به قواعد؛
 ۴. میزان استفاده‌ی دبیران از راهبردهای مناسب برای تحلیل زیبایی متن؛
 ۵. نظر دانش‌آموزان درباره‌ی ویژگی‌های یک متن درس عربی سال سوم عمومی.
- برای تجزیه و تحلیل داده‌ها و مقایسه‌ی آرای دبیران و دانش‌آموزان آزمون (t) استفاده شده است؛ بنابراین، یافته‌های این پژوهش، حاصل تحلیل داده‌ها براساس آمار توصیفی و استنباطی است.

۲-۳. جامعه‌ی آماری، نمونه‌ی آماری و روش نمونه‌گیری

جامعه‌ی آماری پژوهش، دبیرستان‌های دولتی شهرستان پیرانشهر در استان آذربایجان غربی است. انتخاب دبیرستان‌های این شهرستان از یک‌سو به این دلیل است که در شهرستان‌های کوچک، معمولاً دانش‌آموزان به‌جز کتاب‌های درسی، کتاب‌های کمکی دیگری در اختیار ندارند؛ از این‌رو نتایج به‌دست آمده از بررسی تأثیرات مثبت و منفی این کتاب‌ها، در این

شهرستان‌ها از نتایج به‌دست آمده از بررسی تأثیرات این کتاب‌ها در شهرستان‌های بزرگ، بیشتر قابل اعتماد است؛ زیرا دانش‌آموزان در شهرستان‌های بزرگ، اغلب، علاوه بر کتاب‌های درسی، کتاب‌های کمک درسی نیز در اختیار دارند؛ از سوی دیگر، یکی از نگارندگان، خود به‌عنوان معلم عربی در دبیرستان‌های شهرستان پیرانشهر، مشغول تدریس است و انتخاب این شهرستان سبب سهولت در انجام پژوهش شده است.

در مجموع، ۱۵ دبیرستان در شهرستان پیرانشهر وجود دارند که همگی آن‌ها دولتی هستند. روش نمونه‌گیری، روش خوشه‌ای است. ۲ دبیرستان پسرانه و ۲ دبیرستان دخترانه به‌عنوان نمونه‌ی آماری انتخاب شدند. این مدارس، عبارت‌اند از: دبیرستان‌های پسرانه‌ی استاد هزار و شهید صدوقی، دبیرستان‌های دخترانه‌ی حضرت زینب و فاطمیه. از هر مدرسه، یک کلاس و از هر کلاس، ۲۰ نفر به‌طور تصادفی، انتخاب شدند. در مجموع، ۸۰ دانش‌آموز از ۴ مدرسه، به‌طور تصادفی به سؤالات این پرسشنامه، پاسخ داده‌اند.

۳-۳. اعتبار

برای بررسی اعتبار پرسشنامه از نمونه‌ای مقدماتی به تعداد ۳۲ نفر از دانش‌آموزان استفاده شد که براساس آن، میزان آلفای کرونباخ برابر ۰/۷۷ است؛ بنابراین، پرسشنامه، اعتبار مناسبی دارد.

۳-۴. روایی

به‌منظور بررسی روایی پرسشنامه، از دیدگاه و نظریات اساتید و متخصصان حوزه‌ی آموزش زبان عربی و حوزه‌ی آمار استفاده شد؛ به‌طوری که پرسشنامه برای چند تن از متخصصان پژوهش‌های میدانی در حوزه‌ی آموزش زبان، ارسال شد و پس از اعمال نظریات ایشان با تغییراتی چند، مورد استفاده قرار گرفت.

۴. داده‌های توصیفی

۴-۱. نمونه‌ی آماری دبیران

جامعه‌ی آماری دبیران، شامل ۲۰ دبیر (۱۳ مرد و ۷ زن) است که از ۱۰ دبیرستان دخترانه و

پسرايه انتخاب شده‌اند.

جدول (۲) توزیع جنسیتی دبیران شرکت‌کننده در مطالعه‌ی نهایی

جامعه‌ی آماری دبیران	تعداد	درصد
دبیران مرد	۱۳	٪۶۵
دبیران زن	۷	٪۳۵

۴-۲. نمونه‌ی آماری دانش‌آموزان

نمونه‌ی آماری دانش‌آموزان، شامل ۸۰ نفر است که از این تعداد، ۴۰ نفر آن‌ها دختر و ۴۰ نفر آن‌ها پسر هستند و از این تعداد در میان پسرها ۲۰ نفر در رشته‌ی علوم تجربی و ۲۰ نفر در رشته‌ی ریاضی فیزیک، درس می‌خوانند. در میان دخترها نیز ۲۰ نفر در رشته‌ی علوم تجربی و ۲۰ نفر در رشته‌ی ریاضی فیزیک درس می‌خوانند که به تفکیک رشته و جنسیت در جدول ۲ آمده است.

جدول (۳) توزیع جنسیتی افراد شرکت‌کننده در مطالعه‌ی نهایی به تفکیک رشته‌ی تحصیلی

رشته		علوم تجربی		ریاضی فیزیک		کل	
شاخص جنسیت	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	
	زن	۲۰	٪۲۵	۲۰	٪۲۵	۴۰	٪۵۰
مرد	۲۰	٪۲۵	۲۰	٪۲۵	۴۰	٪۵۰	
کل	۴۰	٪۵۰	۴۰	٪۵۰	۸۰	٪۱۰۰	

۴-۳. تحلیل داده‌های مربوط به دبیران

سؤال ۱. شما تا چه حد در تدریس متون عربی سال عمومی سوم، راهبردهای صحیح روخوانی متون را اجرا می‌کنید؟

تحلیل نتایج این سؤال، نشان می‌دهد که از میان ۲۰ نفر جامعه‌ی آماری دبیران، حدود ۰/۸۲ دبیران تا حد زیادی این راهبردها را اجرا می‌کنند، حدود ۰/۱۲ به میزان خیلی زیاد به راهبردهای صحیح روخوانی توجه می‌کنند و بقیه‌ی ۰/۶ مانده نیز در حد متوسطی به روخوانی

متون، اهمیت می‌دهند.

سؤال ۲. شما تا چه میزان از راهبردهای مناسب برای بیان نکات قواعدی متون عربی استفاده می‌کنید؟

نتایج نظرسنجی این سؤال نشان می‌دهد که حدود ۷۵/۱۶ از دبیران، بیان نکات قواعدی متون را در یادگیری بهتر متن، بسیار مؤثر دانسته‌اند و حدود ۲۴/۸۰ نیز این اثر را در حد متوسطی ارزیابی کرده‌اند. این آمار، نشان می‌دهد که بیشتر دبیران به نقش مهم متن در تسریع و آسان‌سازی آموزش قواعد واقف‌اند.

سؤال ۳. شما تا چه حد از راهبردهای مناسب برای درک و فهم معنایی متن استفاده می‌کنید؟

تحلیل داده‌های این سؤال حاکی از آن است که حدود ۸۲/۲۵ از دبیران، تنها در حد متوسطی در تلاش‌اند تا دانش‌آموزان را با درک و فهم متن، درگیر کنند. ۱۲/۲۵ نیز در حد کمی به این امر، توجه می‌کنند و ۵/۵ باقی‌مانده نیز در حد خیلی کم به اجرای این راهبرد می‌پردازند که این می‌تواند عاملی برای ضعیف شدن قوه‌ی درک و فهم دانش‌آموزان باشد.

سؤال ۴. شما تا چه حد در تدریس متون عربی از راهبردهای تحلیل زیبایی‌ایات و بالا بردن ذوق ادبی دانش‌آموزان استفاده می‌کنید؟

داده‌های نظرسنجی این سؤال، بیانگر آن است که حدود ۰/۶۰ از دبیران در صورت وجود در حد متوسطی اقدام به بیان و تحلیل تصاویر ادبی متون عربی اقدام می‌کنند. حدود ۳۴/۳۶ درصد از دبیران، توجه خیلی کمی به این مورد دارند؛ از جمله اینکه آنان در حد کمی از دانش-آموزان درخواست می‌کنند تا جملات زیبا و ادبی را حفظ کنند. ۵/۶۰ باقی‌مانده نیز در حد خیلی کم به این موارد توجه دارند تا جایی که می‌توان گفت این تعداد از دبیران، توجهی به این امر نمی‌کنند.

سؤال ۵. به نظر شما یک متن درس در کتاب عربی عمومی سال سوم دبیرستان باید چگونه باشد؟

داده‌های استخراج‌شده از این سؤال، بیانگر علاقه و رغبت زیاد معلمان به استفاده از متون متناسب با استعداد و رشته‌ی تحصیلی دانش‌آموزان است تا جایی که ۹۳/۲۳ از دبیران تا حد خیلی زیاد معتقدند که در این کتاب‌ها باید از متون علمی و به‌روز استفاده شود و نیز همین تعداد از دبیران عقیده دارند که جذابیت متونی که هم اکنون در کتاب عربی عمومی سال سوم

ارزیابی میزان موفقیت بخش متون عربی عمومی سال سوم دبیرستان ... عیسی متقی‌زاده و کاوه خضری

وجود دارند، تا حد زیادی بوده است. ۶/۷۵ باقی‌مانده نیز معتقدند که این متون باید تا حد متوسطی به‌روز و علمی باشند؛ به عبارتی این دبیران به‌صورت کامل، موافق تناسب متون با رشته‌ی تحصیلی و استعداد دانش‌آموزان نیستند.

جدول (۴) توزیع فراوانی نسبی میزان موفقیت بخش متون از دیدگاه دبیران

کل	پایین	متوسط	بالا	میزان موفقیت بخش متون در کتاب عربی عمومی سال سوم در دستیابی به اهداف خود از دیدگاه دبیران
(درصد)	(درصد)	(درصد)	(درصد)	
۱۰۰	۵/۲۰	۲۵/۵۹	۶۸/۱۷	

نتایج، نشان می‌دهد که میانگین پاسخ‌های دبیران در مورد میزان موفقیت بخش متون در کتاب عربی عمومی سال سوم دبیرستان، بیش از حد متوسط است (۳/۳۴ > ۳) که این نشان می‌دهد دبیران، موفقیت بخش متون در کتاب عربی عمومی سال سوم دبیرستان را بیش از حد متوسط ارزیابی کرده‌اند و از آنجا که عدد معناداری کمتر از ۰/۰۵ است، این نتیجه، تأیید می‌شود (جدول ۴).

جدول (۵) دیدگاه دبیران درباره‌ی میزان موفقیت بخش متون در کتاب عربی عمومی سال سوم دبیرستان

جامعه	میانگین	انحراف معیار	T	درجه‌ی آزادی	تفاوت میانگین‌ها	سطح معناداری
دبیران	۳/۳۴	۰/۹۸	۴۷/۸۵	۱۹	۳/۳۵	/۰۰۰

۵- تحلیل و توصیف داده‌های مربوط به دانش‌آموزان

سؤال ۱. دبیران شما تا چه حد در تدریس بخش متون، راهبردهای صحیح روخوانی متون را اجرا می‌کنند؟

براساس نتایج به‌دست آمده از این سؤال، حدود ۱۶/۱۵ از دانش‌آموزان معتقدند که دبیران آن‌ها راهبردهای صحیح روخوانی متون را در حد بسیار خوبی اجرا می‌کنند. ۷۳/۱۲ از دانش‌آموزان معتقدند که دبیران آن‌ها این راهبردها را در حد خوبی اجرا می‌کنند. حدود ۱۰/۶۸ از دانش‌آموزان معتقدند که دبیران آن‌ها از این راهبردها در حد متوسطی استفاده می‌کنند.

سؤال ۲. دبیران شما تا چه حد در تدریس بخش متون از راهبردهای مناسب برای درک و فهم معنایی متون استفاده می‌کنند؟

داده‌های به‌دست آمده از این سؤال، بیانگر آن است که دبیران در این زمینه تا حدی،

متوسط و یا ضعیف هستند. ۷۲/۶۲ از دانش‌آموزان معتقدند که دبیران آن‌ها در اجرا و به‌کارگیری این راهبردها در حد متوسطی هستند. ۲۰/۳۱ از دانش‌آموزان معتقدند که دبیران آن‌ها به میزان کمی از این راهبردها استفاده می‌کنند. ۶/۹۰ از دانش‌آموزان معتقدند که دبیران آن‌ها در حد خیلی کم اقدام به اجرا و به‌کارگیری این راهبردها می‌کنند.

سؤال ۳. دبیران شما تا چه حد از راهبردهای مناسب برای بیان نکات مربوط به قواعد، از متن درس استفاده می‌کنند؟

نتایج نظرسنجی این سؤال نشان می‌دهد که حدود ۱۴/۱۳ از دانش‌آموزان معتقدند که دبیران آن‌ها تا حد زیادی از راهکارهای مناسب برای نکات مربوط به قواعد، از متن درس استفاده می‌کنند. ۲۶/۴۵ از دانش‌آموزان معتقدند که دبیران آن‌ها تا حد زیادی از راهکارهای مناسب برای آموزش قواعد، از متن درس استفاده می‌کنند. ۴۳/۷۲ از دانش‌آموزان معتقدند که دبیران آن‌ها در حد متوسطی از این راهکارها استفاده می‌کنند. ۱۰ درصد از دانش‌آموزان، میزان به‌کارگیری این راهبردها را کم ارزیابی کرده‌اند. ۴/۹۰ از دانش‌آموزان نیز معتقدند که دبیران آن‌ها در حد بسیار کمی از این شیوه‌ی آموزشی استفاده می‌کنند.

سؤال ۴. دبیران شما تا چه حد در تدریس متون درس عربی، از راهبردهای مناسب برای تحلیل زیبایی متن استفاده می‌کنند؟

نتایج به‌دست آمد از این سؤال نیز بیانگر ضعف دبیران و بی‌توجهی بارز آنان به این بخش از حوزه‌ی متن است. ۵۹/۵۳ از دانش‌آموزان معتقدند که دبیران آن‌ها در حد کمی اقدام به تحلیل و یا بیان مفاهیم می‌کنند. ۱۲/۸۵ نیز عقیده دارند که دبیران آن‌ها در حد خیلی کم به بیان مفاهیم و یا تحلیل زیبایی متن اقدام می‌کنند. ۱۶/۰۲ از دانش‌آموزان، تلاش دبیران در این زمینه را در حد متوسطی ارزیابی کرده‌اند. ۱۱/۲۳ از دانش‌آموزان نیز معتقدند که تلاش دبیران در این حوزه از آموزش متن در حد زیادی است.

سؤال ۵. به‌نظر شما یک متن درس کتاب عربی عمومی سال سوم دبیرستان باید چگونه باشد؟

نتایج به‌دست آمده از این سؤال، به‌خوبی نمایانگر علایق و نگرش مثبت دانش‌آموزان به - منظور تناسب متون درس عربی با رشته‌ی تحصیلی آنان است؛ به‌طوری که ۸۰/۸۲ از دانش‌آموزان معتقدند که در این کتب باید از متون علمی و به‌روز استفاده شود و همین دانش‌آموزان

از متونی که هم اکنون در کتاب عربی سوم مطالعه کرده‌اند تا حد زیادی راضی هستند. ۱۳/۰۵ نیز معتقدند که تا حد زیادی باید از متون علمی و به‌روز استفاده شود. ۶/۶۰ از دانش‌آموزان نیز دیدگاه میانه‌ای نسبت به این قضیه دارند. تحلیل داده‌های این سؤال اختلاف ۷۴/۲۲ را نشان می‌دهد که به‌خوبی، نشان‌دهنده‌ی علاقه‌ی زیاد دانش‌آموزان به استفاده از متون علمی و به‌روز در این کتاب‌هاست.

جدول (۶) توزیع فراوانی نسبی میزان موفقیت بخش متون از دیدگاه دانش‌آموزان

کل (درصد)	کم (درصد)	متوسط (درصد)	زیاد (درصد)	میزان موفقیت بخش متون در دستیابی به اهداف خود از دیدگاه دانش‌آموزان
۱۰۰	۳۸/۰۵	۴۲/۸۵	۱۹/۱۸	

میانگین جواب‌های دانش‌آموزان به این پنج سؤال، کمتر از حد متوسط است (۲/۱۶ < ۳)؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که از نظر دانش‌آموزان، میزان موفقیت بخش متون در کتاب عربی عمومی سال سوم دبیرستان، کمتر از حد متوسط بوده است و از آنجا که عدد معناداری کمتر از ۰/۰۵ است، این نتیجه تأیید می‌شود (جدول ۶).

جدول (۷) دیدگاه دانش‌آموزان درباره‌ی میزان موفقیت بخش متون در کتاب عربی عمومی سال سوم دبیرستان

جامعه	میانگین	انحراف معیار	T	درجه‌ی آزادی	تفاوت میانگین‌ها	سطح معناداری
دانش‌آموزان	۲/۱۶	۰/۷۳	۷۶/۸۵	۷۹	۲/۱۶۸	/۰۰۰

بررسی و مقایسه‌ی نتایج به‌دست آمده از توصیف و تحلیل داده‌های مربوط به دبیران و دانش‌آموزان: مقایسه‌ی نتایج به‌دست آمده از سؤال اول در بین دبیران و دانش‌آموزان، بیانگر نوعی اختلاف نظر در رابطه با اجرای راهبردهای صحیح روخوانی متون است. از میان ۲۰ نفر نمونه‌ی آماری دبیران حدود ۰/۸۲ دبیران تا حد زیادی این راهبردها را اجرا می‌کنند. حدود ۰/۱۲ به میزان خیلی زیاد به راهبردهای صحیح روخوانی توجه می‌کنند و بقیه ۰/۶ مانده نیز در حد متوسطی به روخوانی متون، اهمیت می‌دهند. حدود ۱۶/۱۵ از دانش‌آموزان معتقدند که دبیران آن‌ها راهبردهای صحیح روخوانی متون را در حد بسیار خوبی اجرا می‌کنند. ۷۳/۱۲ از دانش‌آموزان معتقدند که دبیران آن‌ها این راهبردها را در حد خوبی اجرا می‌کنند. حدود ۱۰/۶۸ از دانش‌آموزان معتقدند که دبیران آن‌ها از این راهبردها در حد متوسطی استفاده

می‌کنند. بر این اساس، می‌توان نتیجه گرفت که راهبردهای خوانش صحیح متون عربی در کلاس درس از دیدگاه دبیران تا حد زیادی موفقیت‌آمیز بوده است و از دیدگاه دانش‌آموزان، کمتر موفق بوده است. نکته‌ی قابل ذکر و مهم این است که هیچ‌یک از دانش‌آموزان، تلاش دبیرانشان را در این زمینه، ضعیف ارزیابی نکرده‌اند.

مقایسه‌ی نتایج به‌دست آمده از سؤال دوم در بین دبیران و دانش‌آموزان، بیانگر نوعی هماهنگی در بین دانش‌آموزان و دبیران است. حدود ۷۵/۱۶ از دبیران بیان نکات قواعدی متون را در یادگیری بهتر متن، بسیار مؤثر دانسته‌اند و حدود ۲۴/۸۰ نیز این اثر را در حد متوسطی ارزیابی کرده‌اند. ۷۲/۶۲ از دانش‌آموزان معتقدند که دبیران آن‌ها در اجرا و به‌کارگیری این راهبردها در حد متوسطی هستند. ۲۰/۳۱ از دانش‌آموزان معتقدند که دبیران آن‌ها به میزان کمی از این راهبردها استفاده می‌کنند. ۶/۹۰ از دانش‌آموزان معتقدند که دبیران آن‌ها در حد خیلی کم اقدام به اجرا و به‌کارگیری این راهبردها می‌کنند. اگرچه دانش‌آموزان تلاش دبیرانشان را در این زمینه در حد متوسطی ارزیابی کرده‌اند، می‌توان با مقایسه‌ی دو آمار به‌دست آمده، به‌راحتی به این نتیجه رسید که هم دبیران و هم دانش‌آموزان بر این نکته واقف‌اند که متون درسی می‌تواند نقش مهمی در آموزش قواعد زبان عربی داشته باشد.

سؤال سوم این نظرسنجی در دو پرسش‌نامه‌ی دبیران و دانش‌آموزان، متفاوت است؛ لذا نمی‌توانیم به مقایسه‌ی مستقیم آن‌ها بپردازیم؛ ولی اگر دقت کنیم درمی‌یابیم که به‌نوعی با هم در ارتباط هستند. سؤال سوم دبیران در رابطه با میزان اجرای راهبردهای مناسب برای درک و فهم معنایی متون است و سؤال سوم دانش‌آموزان در رابطه با میزان استفاده از راهبردهای مناسب به‌منظور بیان نکات مربوط به قواعد است. بدون شک، لازمه‌ی بیان نکات مربوط به قواعد در یک متن درسی، این است که دانش‌آموز به سطح قابل قبولی از توانایی فهم و درک متون درسی رسیده باشد که حدود ۸۲/۲۵ از دبیران، تنها در حد متوسطی در تلاش‌اند تا دانش‌آموزان را با درک و فهم متن، درگیر کنند. ۱۲/۲۵ نیز در حد کمی به این امر، توجه می‌کنند و ۵/۵ باقی‌مانده نیز در حد خیلی کم به اجرای این راهبرد می‌پردازند. حدود ۱۴/۱۳ از دانش‌آموزان معتقدند که دبیران آن‌ها تا حد زیادی از راهکارهای مناسب برای نکات مربوط به قواعد، از متن درس استفاده می‌کنند. ۲۶/۴۵ از دانش‌آموزان معتقدند که دبیران آن‌ها تا حد زیادی از راهکارهای مناسب برای آموزش قواعد، از متن درس استفاده می‌کنند. ۴۳/۷۲ از

دانش‌آموزان معتقدند که دبیران آن‌ها در حد متوسطی از این راهکارها استفاده می‌کنند. ۱۰ درصد از دانش‌آموزان، میزان به‌کارگیری این راهبردها را کم ارزیابی کرده‌اند. ۴/۹۰ از دانش‌آموزان نیز معتقدند که دبیران آن‌ها در حد بسیار کمی از این شیوه‌ی آموزشی استفاده می‌کنند. می‌توان گفت که دانش‌آموزان به‌خوبی به این نکته واقف‌اند که متن درس می‌تواند نقش مهمی در آموزش قواعد داشته باشد؛ اگرچه ارزیابی آن‌ها از تلاش دبیران در این حوزه متوسط است و این یعنی اینکه دانش‌آموزان، خواستار تلاش بیشتری از سوی دبیرانشان در این زمینه هستند.

مقایسه‌ی نتایج تحلیل داده‌های سؤال ۴ در بین دبیران و دانش‌آموزان، بیانگر نوعی نقطه‌نظر مشترک بین آنان است. سؤال درباره‌ی میزان به‌کارگیری راهبردهای مناسب برای تحلیل زیبایی متن و بالا بردن ذوق ادبی دانش‌آموزان است. حدود ۸۲/۲۵ از دبیران، تنها در حد متوسطی در تلاش‌اند تا دانش‌آموزان را با درک و فهم متن درگیر کنند. ۱۲/۲۵ نیز در حد کمی به این امر توجه می‌کنند و ۵/۵ باقی‌مانده نیز در حد خیلی کم به اجرای این راهبرد می‌پردازند. ۵۹/۵۳ از دانش‌آموزان معتقدند که دبیران آن‌ها در حد کمی اقدام به تحلیل و یا بیان مفاهیم می‌کنند. ۱۲/۸۵ نیز عقیده دارند که دبیران آن‌ها در حد خیلی کم به بیان مفاهیم و یا تحلیل زیبایی متن، اقدام می‌کنند. ۱۶/۲ از دانش‌آموزان تلاش دبیران در این زمینه را در حد متوسطی ارزیابی کرده‌اند. ۱۱/۲۳ از دانش‌آموزان نیز معتقدند که تلاش دبیران در این حوزه از آموزش متن در حد زیادی است. اکثر دبیران و دانش‌آموزان معتقدند که اجرای این راهبردها برای آموزش زبان عربی، بسیار ناچیز است. شاید عمده‌ترین دلیل آن با توجه به گفت‌وگوهایی که نگارنده با دبیران مختلف داشته است، کمبود وقت باشد؛ بنابراین دبیران ناچار هستند که بیشتر وقت خود را صرف آموزش قواعد و پرسش کلاسی کنند و این باعث می‌شود که از بقیه‌ی موارد، چشم‌پوشی کنند.

مقایسه‌ی نتایج به‌دست آمده از سؤال ۵ نیز بیانگر توافق نظر کامل دبیران و دانش‌آموزان درباره‌ی تناسب بین متون درسی با استعداد و رشته‌ی تحصیلی آنان است. ۹۳/۲۳ از دبیران تا حد خیلی زیاد معتقدند که در این کتاب‌ها باید از متون علمی و به‌روز استفاده شود و نیز همین تعداد از دبیران عقیده دارند که جذابیت متونی که هم‌اکنون در کتاب عربی عمومی سال سوم وجود دارند، در حد زیادی بوده است. ۶/۷۵ باقی‌مانده نیز بر این باورند که این متون باید تا

حد متوسطی به‌روز و علمی باشند؛ به‌عبارتی دیگر این دبیران به‌صورت کامل، موافق تناسب متون با رشته‌ی تحصیلی و استعداد دانش‌آموزان نیستند. ۸۰/۸۲ از دانش‌آموزان معتقدند که در این کتب باید از متون علمی و به‌روز استفاده شود و همین دانش‌آموزان از متونی که هم‌اکنون در کتاب عربی سوم مطالعه کرده‌اند تا حد زیادی راضی هستند. ۱۳/۰۵ نیز معتقدند که تا حد زیادی باید از متون علمی و به‌روز استفاده شود. ۶/۶۰ از دانش‌آموزان نیز دیدگاه میانه‌ای نسبت به این قضیه دارند. نتایج به‌دست آمده از تحلیل، بیانگر یک نوع رضایت نسبی دانش‌آموزان از متون فعلی کتاب عربی عمومی سال سوم دبیرستان است.

به‌طور کلی، میانگین پاسخ‌های دانش‌آموزان کمتر از حد متوسط (۳ < ۲/۱۶) و میانگین پاسخ‌های معلمان، بیش از حد متوسط (۳ > ۳/۳۴) است؛ یعنی دانش‌آموزان معتقدند که بخش متون در کتاب عربی عمومی سال سوم دبیرستان، کمتر از حد متوسط در رسیدن به اهداف خود موفق بوده است؛ در حالی که دبیران عقیده دارند که متون موجود در کتاب عربی عمومی سال سوم دبیرستان، بیش از حد متوسط در رسیدن به اهداف خود موفق بوده است. عدد معناداری کمتر از ۰/۰۵ نشان می‌دهد که این اختلاف، معنادار است (جدول ۷).

جدول (۸) دیدگاه دانش‌آموزان و دبیران درباره‌ی میزان موفقیت بخش متون در کتاب عربی عمومی سال سوم دبیرستان

جامعه‌ی آماری	میانگین	انحراف معیار	T	درجه‌ی آزادی	سطح معناداری
دانش‌آموزان	۲/۱۶	۰/۷۳	۵/۴۶	۹۸	/۰۰۰
معلمان	۳/۳۴	۰/۹۸			

بررسی این اختلاف با آزمون T نشان داد که عدد معناداری بیشتر از ۰/۰۵ است و این نشان‌دهنده‌ی معنادار بودن اختلاف است؛ یعنی اختلاف میانگین‌های دو گروه، فاحش است و نمی‌توان به‌سادگی از آن گذشت. معنادار بودن اختلاف نظر دو گروه به این اشاره دارد که باید دلایلی وجود داشته باشد که سبب شده با وجود اینکه معلمان معتقدند بخش متون در کتاب مذکور بیش از حد متوسط در رسیدن به اهداف خود موفق بوده است، دانش‌آموزان بر این باورند که بخش متون در کتاب مذکور، کمتر از حد متوسط در رسیدن به اهداف خود موفق بوده است. بیان دلایل این تفاوت دیدگاه خارج از هدف این مقاله است و نیازمند پژوهشی مستقل است.

۶- نتایج

از مطالب مطرح شده در این مقاله می‌توان به نتایج زیر دست یافت:

بیشتر دبیران به اهمیت روخوانی صحیح متون درسی واقف‌اند و از راهبردهای صحیح روخوانی متون در کلاس درس، استفاده می‌کنند و هم‌چنین بیشتر دانش‌آموزان نیز معتقدند که دبیرانشان این راهبردها را به‌کار می‌گیرند.

بیشتر دبیرها معتقدند که پیاده کردن قواعد هر درس در متن آن می‌تواند نقش مهمی در یادگیری قواعد داشته باشد.

اکثر دانش‌آموزان معتقدند که تلاش دبیرانشان برای آموزش و تسهیل درک و فهم معنایی متون در حد متوسطی است؛ یعنی شایسته است که دبیران محترم، وقت بیشتری را صرف تفهیم و رساندن مفهوم متن به دانش‌آموزان بکنند.

دانش‌آموزان تلاش دبیرانشان را در پیاده کردن قواعد هر درس در متن آن درس، مثبت ارزیابی کرده‌اند و این راهکار را در یادگیری بهتر قواعد مؤثر دانسته‌اند.

بیشتر معلم‌ها تنها در حد متوسطی اقدام به تحلیل زیبایی‌های یک متن می‌کنند و عده‌ای هم توجه چندانی به این امر نمی‌کنند.

هم دبیران و هم دانش‌آموزان معتقدند که باید در کتاب عربی سوم عمومی از متون علمی و متناسب با رشته‌ی تحصیلی آنان استفاده شود. اگرچه همین متون موجود در کتاب فعلی نیز تا حد زیادی رضایت دبیران و دانش‌آموزان را به خود جلب کرده است.

از دیدگاه بیشتر دبیران، بخش متون در کتاب مذکور بیشتر از حد متوسط در دست‌یابی به اهداف خود موفق بوده است؛ در حالی که از دیدگاه دانش‌آموزان، این بخش از کتاب، کمتر از حد متوسط در رسیدن به اهداف خود موفق بوده است.

۷- منابع و مأخذ

منابع عربی

۱. الجوینی، حمیس (۲۰۰۵). استراتيجيات الإستنتاج و الإستدلال في القراءة و فهم النصوص، مجله جامعه ملک السعود، م ۱۸.

۲. الرکابی، جودت (۱۹۸۶). طرق تدريس اللغة العربية، دمشق، دارالفکر، الطبعة الثانية.
۳. عبدالأمیر، طباعه (۲۰۰۷). منهجية البحث تقنيات و مناهج، الطبعة الأولى، بیروت، دارالهادي.

منابع فارسی

۴. بیکر، ترزال (۱۳۸۹). روش تحقیق نظری در علوم اجتماعی، ترجمه و اقتباس: هوشنگ نایی، انتشارات دانشگاه پیام نور، چاپ هفتم.
۵. تقی‌پور، علی (۱۳۸۹). برنامه‌ریزی آموزشی و درسی، تهران، مؤسسه‌ی انتشارات آگاه، چاپ سی-ودوم.
۶. صحرائی، رضا (۱۳۸۵). بررسی مهارت خواندن و اهمیت آن در آموزش زبان خارجی، پژوهش زبان‌های خارجی، شماره‌ی ۳۵.
۷. طالبی، سعید و همکاران (۱۳۸۹). اصول برنامه‌ریزی درسی، انتشارات دانشگاه پیام نور، چاپ اول.
۸. کرمی، بیژن (۱۳۸۸). کتاب‌های عربی راهنمایی در ترازوی نقد، چهارمین همایش سراسری مدیران گروه‌های عربی دانشگاه‌های ایران (زبان و ادبیات عربی، چالش‌ها و فرصت‌ها).
۹. گروه عربی دفتر برنامه‌ریزی (۱۳۷۹). راهنمای برنامه‌ی درسی عربی متوسطه. ویرایش دوم.
۱۰. متقی‌زاده، عیسی و همکاران (۲۰۱۰). بررسی میزان موفقیت بخش کارگاه ترجمه در کتاب‌های عربی دوره‌ی دبیرستان از دیدگاه معلمان و دانش‌آموزان شهرستان دورود، مجله‌ی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی، شماره‌ی ۱۵، صص ۱۱۳-۱۳۹.
۱۱. متقی‌زاده، عیسی؛ میرحاجی، حمیدرضا (۱۳۸۸). عربی ۳ (رشته‌های علوم تجربی- ریاضی و فیزیک)، تهران، شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران، چاپ هشتم.
۱۲. ملکی، حسن (۱۳۸۱). برنامه‌ریزی درسی (راهنمای عمل)، مشهد، پیام اندیشه.

تقييم مدى نجاح قسم النصوص في كتاب "العربية العامة للصف الثالث الثانوي من وجهة نظر المدرسين و التلاميذ (مدينة بيرانشهر نموذجاً)

عيسى متقى زاده^١ ، كاوه خضرى^٢

١- أستاذ مساعد في قسم اللغة العربية و آدابها بجامعة تربيت مدرس

٢- طالب الماجستير في اللغة العربية و آدابها بجامعة تربيت مدرس

motaghizadeh@modares.ac.ir

الملخص:

تحاول هذه المقالة دراسة مدى نجاح قسم النصوص لـ "كتاب العربية العامة للصف الثالث الثانوي" في تعليم اللغة العربية من منظور المدرسين و التلاميذ، معتمدةً في نتائجها على تحليل المعلومات المستخرجة من الاستبيانات. يتكوّن المجتمع الإحصائي للدراسة من المدارس الثانوية بمدينة «بيرانشهر» في محافظة «آذربايجان غربي». تمّ اختيار ١٣ معلماً و ٧ معلمةً و ٤٠ طالباً و ٤٠ طالبةً من مجموع أربع مدارس. و قد تمّ أخذ العينات من المجتمع الإحصائي بطريقة عشوائية. أداة البحث هي الاستبيانات التي اعتمدنا عليها في تحليل المعلومات وعلى أساس الإختبار من نوع (t). تدلّ النتائج على أنّ قسم النصوص - من وجهة نظر المدرسين - كان ناجحاً في الحصول على أهدافه، ولكنّه لم يكن ناجحاً في بعض الأهداف من وجهة نظر التلاميذ. إذن لا بدّ أن يُعنى بتصحيح قسم النصوص في كتاب اللغة العربية للسنة الثالثة من الثانوية.

الكلمات الرئيسية: تعليم اللغة العربية، العربية العامة للصف الثالث الثانوي، قسم النصوص، المدرسون، التلاميذ.

Evaluating the Success Rate of General Arabic in Third Year High School from Teachers' and Students' Point of Views: A Case Study of Piranshehr City

I. Motakkizadeh^{1*}, K. Khizri²

1- Assis. Prof., Dept. of Arabic Language & Literature, Tarbiat Modares Uni., Tehran

2- M.A. Student, Dept. of Arabic Language & Literature, Tarbiat Modares Uni., Tehran

motaghizadeh@modares.ac.ir

Abstract

This study aims to assess the rate of success of general Arabic text in 3rd year high school level especially taking into account the viewpoints of teachers and students as well as data acquired from opinion polls. Many of the teachers are not satisfied with students in the field of Arabic teaching. Some motivations are due to the characteristics of the Arabic language complexity and some because of the existing teaching methods. This article seeks to set text's goals and the degree of success this has achieved. The research sample is schools in the city of Piranshehr in the Iranian province of Western Azerbaijan. Research methodology is a standard approach based on analytical method. Statistic group are high schools in Piranshehr city in West Azerbaijan province. The samples were chosen randomly. Research results indicate that the text section were successful in obtaining its objectives from the view point of most teachers and weren't successful from the viewpoint of most students.

Keywords: Arabic Teaching; Third Year General Arabic; Text Section; Teachers; Students.